

Gebruikers

Stap voor stap Samenwerken in de driehoek

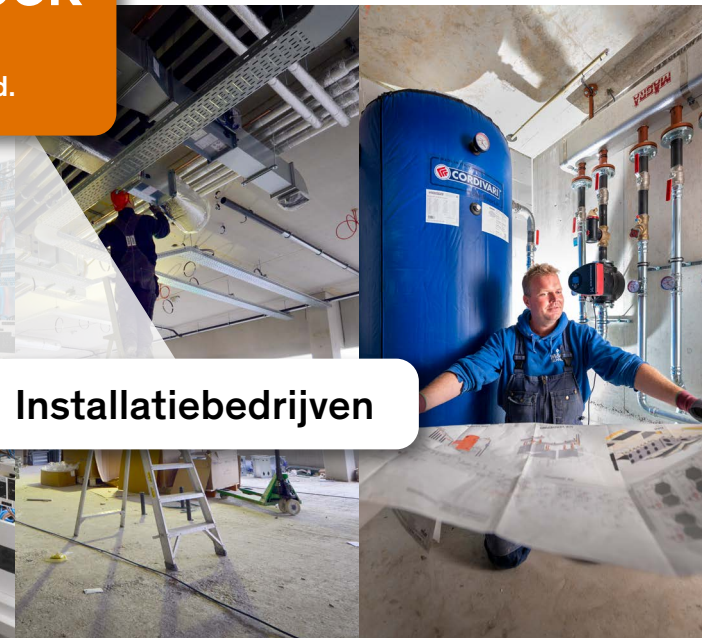
Instrumenten voor een samenwerking op basis van
integriteit, respect, transparantie en gelijkwaardigheid.

Rijksvastgoedbedrijf

Installatiebedrijven

Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

**Techniek
Nederland**

Waarom deze instrumenten?

Op initiatief van het Rijksvastgoedbedrijf en Techniek Nederland zijn er instrumenten ontwikkeld om de samenwerking binnen de driehoek gebruiker, Rijksvastgoedbedrijf en installatiebedrijf verder te verbeteren.

Doel van de instrumenten

Bijdragen aan een betere samenwerking en het initiatief van samenwerking bij de gehele driehoek beleggen. Het overtreffen van alle individuele en gemeenschappelijke doelen van de stakeholders binnen de driehoek door middel van samenwerking op basis van integriteit, respect, transparantie en gelijkwaardigheid in het hele proces van initiatief, aanbesteding, uitvoering tot en met overdracht.

Hoe kun je de instrumenten gebruiken?

Per fase van de samenwerking zijn er instrumenten die je kunt inzetten. Bespreek met de betrokken partijen welke instrumenten je gebruikt. Rijksvastgoedbedrijf is proceseigenaar.

Beoogd resultaat

Samenwerken moet resulteren in tevreden eindgebruiker(s) en zorgen voor een optimaal projectresultaat voor de installatiebedrijven en het Rijksvastgoedbedrijf.

Stap 1

Bereid de samenwerking voor

Stap 2

Vertrouw de klus toe

Stap 3

Aan het werk

Stap 4

Draag het project over

* klik op het instrument voor meer info.

Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

 **Techniek
Nederland**

Stap 1 – Bereid de samenwerking voor

Schrijf een visie op samenwerken

Doel:

- Vaststellen van de belangen van het Rijksvastgoedbedrijf, installatiebedrijven en de gebruiker.
- Leg vast hoe je de samenwerking goed houdt.
- Maak een plan voor alle samenwerkingsniveaus: strategisch, tactisch, operationeel.
- Voeg het plan toe aan het contract.

Suggesties:

- Omschrijving opgave.
- Inventarisatie van individuele en wederzijdse belangen.
- Analyse van individuele en wederzijdse belangen binnen de gehele driehoek.
- Conclusie en aanbevelingen ten behoeve van een optimale samenwerking binnen de driehoek.
- Toe te passen samenwerkingsinstrumenten > meenemen in inkoopplan RVB > onderdeel aanbesteding > onderdeel contract > overdracht.
- Kans en Risico inventarisatie.

Vraag het de markt

Doel:

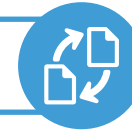
- Inventariseren, reflecteren en discussiëren over individuele en wederzijdse behoeften binnen de driehoek met het oog op samenwerking. Inzichten worden gebruikt om het vervolg optimaal in te richten met het oog op samenwerking.

Suggesties:

- Presentatie gebruiker: Bedrijfsproces, behoeften, cultuur, ...
- Antwoord op de vraag: "Wanneer is een vraag interessant voor de markt?"
- Presentatie RVB: Visie op samenwerking, ambities, duurzaamheid, innovaties.
- Reflectie en discussie met de markt.
- Terugkoppeling.
- Twee fases inrichten:
  1. publieke sessie.
  2. één op één inhoudelijke sessies.

Kijk ook op: tnl.nu/marktconsultatie.

Kies een contractvorm

Doel:

- Het streven is om een contractvorm en inhoud te kiezen die de samenwerking binnen de driehoek maximaal faciliteert.

Suggesties:

- Contractvorm kan met zich brengen dat meer interactie plaatsvindt (vgl. alliantie, twee-fasen-contract).

Stap 2 – Vertrouw de klus toe

Organiseer een informatiebijeenkomst

Doel:

- Markt informeren over de voorliggende opgave en specifiek de behoeften van de Gebruiker en het RVB met betrekking tot het samenwerken in de driehoek. Tevens kan er een verwachting uitgesproken worden over de samenwerkings-inbreng waar de installatiebedrijf op in kan spelen.

Suggesties:

- Presentatie gebruiker: Bedrijfsproces, behoeften, cultuur, ...
- Presentatie RVB: Visie op samenwerking, behoeften, verwachting samenwerkings-inbreng installatiebedrijf, ambities, duurzaamheid, innovaties.
- Mogelijkheid op vragen te stellen (Met inachtneming van aanbestedingsregels, zie hieronder).
- Kans en Risico inventarisatie.
- Mogelijkheid tot aanwijzing/schouw.

Kijk ook op: tnl.nu/vragenrondes.

Kies een aanbestedingsprocedure

Doel:

- De Visie op Samenwerken kan met zich meebrengen dat meer interactie tijdens de aanbestedingsprocedure gewenst is. Denk hierbij aan de concurrentie gerichte dialoog.

Suggesties:

- Verdieping samenwerkings-behoeften Gebruiker, RVB en marktpatij.
- Verdiepingsvragen installatiebedrijf m.b.t. samenwerkings-behoeften Gebruiker en RVB.
- Dialoog mbt samenwerkings-ideeën installatiebedrijf, gebruiker en RVB.

Aandachtspunt:

Voor alle partijen duidelijke spelregels.

Vraag wat de markt vindt van de visie op samenwerken

Doel:

- Installatiebedrijven wordt gevraagd om de visie op samenwerking te vertalen naar een plan van aanpak. Dit plan van aanpak wordt getoetst aan de (sub) gunningscriteria.
- Samenwerken in de driehoek wordt onderdeel van de gunning en daarmee het contract. Het belang van samenwerking is vastgelegd.

Aandachtspunt:

- Hoe plan van aanpak objectief beoordelen?
- Hoe kunnen de afspraken binnen de hele driehoek vastgelegd worden? Dit heeft gevolgen voor RVB en Gebruiker.
- Plan van aanpak mbt samenwerking onderdeel laten zijn van aannemings overeenkomst.
- Criterium zo SMART als mogelijk maken aan de hand van.
  1. Transparantie
  2. Integriteit
  3. Gelijkwaardigheid

Evalueer samen met de markt de vorige stappen

Doel:

- Over en weer leren over de samenwerkings-aspecten binnen de aanbestedingsfase, indiening en gunning. Altijd met alle stakeholders evalueren.

Schriftelijke evaluatie

- Alle inschrijvers ontvangen na het doorlopen van de samenwerkings-aspecten met betrekking tot inhoud van de aanbestedingsstukken, de antwoorden in de vragenronde(n), de beoordeling en de procedure zelf.
- Inhoudsopgave ...

Mondelinge evaluatie

- Gesprek op verzoek afgewezen inschrijver.
- Agenda ...

Stap 3 – Aan het werk

Monitor de samenwerking

Doel:

- Instrument waarmee de kwaliteit van de samenwerking objectief gemeten kan worden. Met de verkregen inzichten kan de samenwerking binnen de driehoek verbeterd worden.

Suggesties:

- Key Performance Indicators, omschrijving.
- Meetresultaten vanuit de hele driehoek op alle niveaus.
- Monitoren op softskills (interviews)
- Toepassen in hele driehoek!
- Vast agendapunt voortgang complexe opgaven.
- Minimaal 1x per kwartaal alle opgaven.
- Borgen positieve aspecten, continue verbeteren, ...

Investeer tijd in elkaar

Doel:

- Bij start contract tijd investeren om de samenwerking goed neer te zetten. Hierbij is betrokkenheid van alle stakeholders in de driehoek gewenst.

Suggesties:

- Presentatie Visie op samenwerking, plan van aanpak, ...
- Gemeenschappelijke KPI's mbt samenwerking vaststellen. Inrichten samenwerkingsmonitor.
- Soft skill (KPI's) vaststellen en monitoren.

Bespreek de samenwerking

Doel:

- Tussentijdse evaluatie samenwerking. Leren en verbeteren.

Suggesties:

- Rapportage resultaten samenwerkingsmonitor
  1. Transparantie
  2. Integriteit
  3. Gelijkwaardigheid
  4. Kpi's tav soft skills
- Discussie en vaststellen verbeterpunten.
- Toepassen in hele driehoek!
- Vast agendapunt voortgang complexe opgaven.
- Minimaal 1x per kwartaal alle opgaven.
- Borgen positieve aspecten, continue verbeteren, ...

Loopt het niet? Escaleer

Doel:

- Als de samenwerking naar mening van een van de partijen binnen de driehoek niet optimaal verloopt is escalatie mogelijk. Het streven is om de operatie daarbij te ontlasten, door problemen op een hoger niveau bespreekbaar te maken en op te lossen.

Stap 4 – Draag het project over

Kijk terug! Wat kan er beter?

Doel:

- Continueren en verbeteren van de samenwerking binnen de driehoek bij overdracht werk.

Voorbeeld:

- Key Performance Indicators, omschrijving.
- Meetresultaten vanuit de hele driehoek op alle niveaus.
- Monitoren op softskills (interviews)
- Toepassen in hele driehoek!
- Vast agendapunt voortgang complexe opgaven.
- Minimaal 1x per kwartaal alle opgaven.
- Borgen positieve aspecten, continue verbeteren, ...

Colofon

Auteurs

Rijksvastgoedbedrijf, Techniek Nederland, SPIE Nederland, Homij Technische Installaties B.V., EQUANS, Heijmans Nederland B.V., Eindhoven Elektrotechniek B.V..

Contactpersonen

Tjerk Bultman, Rijksvastgoedbedrijf
Tjerk.Bultman@rijksoverheid.nl
of 06 154 730 95

Marissa Willemse, Techniek Nederland
m.willemse@TechniekNederland.nl
of 06 510 518 18

Vormgeving en productie

Techniek Nederland

Fotografie

Corné Bastiaansen
Sander van der Torren
Ton Borsboom
iStock

Versie

Oktober 2023

Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

